

Energija

Energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije

Pokrajinski sekretarijat za energetiku, građevinarstvo i saobraćaj sprovodi energetska politiku RS u okviru svojih nadležnosti. Prethodna iskustva su pokazala da je potrebno više napora uložiti u informisanje o dodeli bespovratnih sredstava kao i načinu njihovog iskorišćenja. Sposobnost jedinica lokalnih samouprava za iskorišćenje ovih sredstava se značajno razlikuje, i to od ideja koje premašuju ova sredstva do nemogućnosti da se ispune dogovorene obaveze. Zbog toga je potrebno pratiti realizaciju ugovora u cilju blagovremenog reagovanja i ispunjenja ugovorenih aktivnosti.

Uprkos značajnom fokusu na energetska efikasnost i pomoći donatora, u poslednjoj deceniji, pokretanje velikih nacionalnih programa je sporo a politika implementacije je rasuta na brojne projekte, a ne programe. Energetska efikasnost je danas stvar tehnologije, a ne znanja, na žalost. Zbog toga je neophodno mnogo više raditi, na edukaciji, podizanju svesti i informisanosti o dugoročnim prednostima koje se postižu kroz sprovođenje mera efikasnijeg korišćenja el. energije. Primenom ovih mera doprinosi se poboljšanju performansi sistema, smanjenju troškova, rastu produktivnosti i konkurentnosti.

S obzirom da smo suočeni sa mnogobrojnim socijalnim, ekonomskim i političkim problemima današnjice (migracije, područja ugrožena klimatskim promenama itd.) neizbežno dolazi do porasta energetske potreba koje zahtevaju odgovarajuću integralno urbano-ruralnu transformaciju, a sve u cilju dostizanja održivog ekonomskog razvoja. Da bi se to postiglo, neophodno je obezbediti smanjenje razlike u životnim uslovima, uključujući dostupnost energetske izvora, potiskujući zagađenje i emisiju štetnih gasova i porast upotrebe čistih obnovljivih izvora energije putem odgovarajućih sistema.

Održivi razvoj, kao savremeni razvojni koncept koji usklađuje socijalne, ekonomske i ekološke interese sadašnjih i budućih generacija, veoma je primenjiv u ruralnim područjima. Ruralna područja Republike Srbije imaju veliki potencijal u smislu raspoloživosti resursa, čijom pravilnom upotrebom je moguće obezbediti uspešnu implementaciju koncepta ruralno urbanog (rurbanog) održivog razvoja. U tom smislu neophodno je prvenstveno stvoriti sve neophodne uslove za razvoj i primenu "zelenih tehnologija" i tehničkih rešenja, čijom primenom se postiže optimizacija proizvodnog procesa i zaštita životne sredine.

Ekonomija

Poljoprivreda u uslovima klimatskih promena

S obzirom na značaj poljoprivrede za ukupnu ekonomiju Srbije i na njenu veliku ranjivost u pogledu klimatskih promena, potrebno je preduzeti konkretne aktivnosti za primenu adaptivnih mera. Osnovne mere adaptacije odnose se na razvoj i primenu različitih tehnoloških rešenja, razvoj i prilagođavanje tehnologije proizvodnje novim uslovima sredine, razvoj adekvatnih sorti biljaka koje su otpornije na nestabilne uslove i planiranje drugih preventivnih aktivnosti.

Razvijene zemlje biće manje pogođene ovim promenama, ne samo zbog klimatskih karakteristika već i zbog većih mogućnosti za adaptacije. Naravno, efekti klimatskih promena će se različito manifestovati i u različitim regionima Srbije. Za efikasno

prilagođavanje na izmenjene klimatske uslove biće neophodno primenjivati savremena rešenja koja odgovaraju posebnim, lokalnim uslovima.

Prilagođavanje klimatskim promenama dovešće do značajnog porasta u pogledu energetskih potreba u poljoprivrednoj proizvodnji. Iz tog razloga veoma je važno uticati i na povećanje efikasnosti korišćenja energije u poljoprivredi kako bi se povećala konkurentnost i adaptivni kapacitet proizvođača.

Agrobiznis i preduzetništvo

Mali poljoprivredni posedi, koji u Srbiji preovlađuju, usporavaju razvoj poljoprivredne proizvodnje, otežavaju primenu savremenih tehnologija i smanjuju konkurentnost proizvođača. Pored toga, osnovne razloge nedovoljne konkurentnosti poljoprivrede čine i nedovoljno razvijena prerađivačka industrija, značajno manja upotreba agrotehničkih mera, kao i nedostatak podsticajnih mera. Veća podrška države u smislu zaštite proizvođača, zaštite brenda, proizvoda geografskog porekla mora biti poboljšana odgovarajućim zakonskim normama i radom odgovarajućih kontrolnih tela.

Individualnim poljoprivrednicima neophodno je pružiti savetodavnu pomoć, obezbediti obuku za nove tehnologije i naravno obezbediti finansijske mehanizme za podršku u primeni adaptacionih mera. Ukupnjavanjem poseda i udruživanjem, poljoprivrednici mogu lakše doći do potrebnih sredstava i znanja, odnosno povećanja adaptivnog kapaciteta.

Subvencije moraju biti približno jednake subvencijama u zemljama u okruženju, moraju pratiti politiku EU i imati razvojni karakter. Carinsku zaštitu treba svesti na razuman nivo, onemogućiti drastično veće cene poljoprivrednih preradjevina nego u okruženju i naterati preradivače da budu konkurentni.

Društvo

Obrazovanje, celoživotno učenje i inovativnost

Znanje, inovativnost, kreativnost i patenti, to je nešto što će nas izdići iznad rada u mestu. Moramo stvarati nove proizvode koji će podizati društveni proizvod, a ne samo rešavati socijalne probleme.

S obzirom da se sve veći značaj daje zaštiti životne sredine i upravljanju otpadom, inovativnost je sve više usmerena na primenu "zelenih tehnologija". Karakteristika ovih tehnologija je dobijanje proizvoda pogodnih za reciklažu, uz minimizaciju generisanja otpada i emisije štetnih gasova u svim fazama životnog ciklusa proizvoda. Podršku države u smislu inovativnosti i povećanja konkurentnosti proizvođača potrebno je usmeriti u tom pravcu.

Koncept celoživotnog učenja je neupitan. S obzirom na to da globalne i lokalne tendencije vode ka produžavanju radnog staža, neminovno je kontinuirano usavršavanje. Postoji problem u stvaranju i prenošenju znanja. Naša znanja su dobra i široka, ali nisu dovoljno aplikativna. Nedostaje nam razvoj određenih segmenata ličnosti koji se i na istoku i na zapadu radi sistematično od selekcije motiva, od selekcije potreba tržišta, od individualnog ka društvenom nivou. Radi se na tome da pojedinac bude zadovoljan sobom, motivisan, jer samo zadovoljan čovek doprinosi razvoju.